

ELŐFIZETÉS.

HELYEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Fél évre ..... 14 korona.
Egy negyed évre ..... 7 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 32 korona.
Fél évre ..... 16 korona.
Egy negyed évre ..... 8 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Magyar és cseréki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Magyar Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, január 10.

Csapataink visszaszoritják
az oroszokat.

(Fundoninál kivívott sikereink.)

Berlin, január 9. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Jó látási viszonyok mellett a kölcsönös tüzelési tevékenység több helyen élénk volt.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

A tiszta idő tüzésünk különböző helyein folytatott harci tevékenységének kedvezett. Az a mindkét oldalán megújított ellenséges támadásokat teljesen visszavertük. A friedrichstadt-mitau és az olai műút között orosz portyázó különítmények éjszakai előretörései eredménytelenek maradtak. Az oroszoknak sűrű hóförgőben sikerült a január 4-én tőlük elragadott Glaudon nevű kis szigetet (Illuxtól északra) visszaszerezni. Abban, hogy a Duna nyugati partja ellen előrenyomuljanak, megakadályoztuk őket.

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala:

A berecki-hegységből a moldvai síkságra vezető völgyeket az ellenség makacsul védi. Igen kedvezőtlen időjárás és megszakgatott erdős hegység, rendkívül nehéz terepviszony dacára csapataink naponta lépésről-lépésre visszaszoritják az ellenséget. Tegnap is rohammal elfoglaltuk az ellenségnek a Cassinu- és a Sussita-völgy mindkét oldalán erős drótakadályokkal védett állásait, amelyeket nagy támadásaikkal szemben is megtartottuk.

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

A német és osztrák-magyar csapatok győzelmeiket kiaknázva, tovább nyomultak előre észak felé és az ellenség utóvédeit visszavetve, elérték a Putna-szakaszt, amelynek tulsó partján az ellenség új állásba helyezkedett el. Fundonitól két oldalt az oroszokat Gran-gony-danesoi vonalra vetették vissza. Karlenscát rohammal elfoglaltuk és éjszakai ellentámadásokkal szemben megtartottuk. A tegnap. jelentett zsákmány 99 tisztre, 5400 emberre, három ágyúra és tíz gépfegyverre emelkedett.

Macedóniai hadszíntér:

Jelentősebb esemény nem történt. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nincs kegyelem!

Arad, január 9

Ma jelent meg az igazságügyminiszter részletes rendelete az általános amnesztianál követendő eljárásról. Örökre emlékezetes írás lesz ez, utmutatás és bizonyosság az utókor előtt. Jövendő történetírók, büntetőjogászok és szociologusok tanulmány tárgyává fogják tenni e rendeletet a tanúságot fognak tenni egy nagy szívű magyar királyról s ítéletet fognak mondani e korról, melyet jellemezni fognak a bűnözés kritériumai: a megbocsátható és megbocsáthatatlan bűnesetek.

Van bűn, melyet az isten sem bocsáthat meg s ez a — hazaárulás. A nemzetrontás bűne, mely nemcsak abban nyilatkozhatik meg, hogy ellenséget vezet valaki a haza szent földére, vagy tervrajzokat juttat idegen hatalom hadseregéhez: ezeket kivédheti a magyar erő: a honvéd dicsőség. De a hazaárulásnak százszorosán megbélyegző formája az uzsorások és szipolyozók pióca hadának tevékenysége, mely se isteni, se emberi törvényt nem ismerve az undorító féreg szívósságával dolgozik a nemzet-összeomlás pokoli munkáján.

Adassék kegyelem mindenkinek, akinek bűnére csak egy parányi mentésért találhat a mérlegelő bírói ítélet, de ne nyerjen kegyelmet sem földön, sem égen az árdrágítók és élelmiszer-uzsorások fekélyes serege, mely mohó éhséggel vetette magát a küzdő vitézek özvegyeinek könnyes falatjára, az árva gyermekek éhségcsillapító tejére, a szegények ruhájára, s mindenre, amiből a tisztességtelen haszon olaját kipréselhette. Ezeknek a véren, könnyeken hizott emberi formába bujt szörnyeknek nemzetük megvetésén s örök utálatán kívül legyen részük a földi igazságszolgáltatás hosszú büntetésében.

Ifjú királyunk bölcs gondolkozására vall, hogy akkor, midőn a legnagyobb királyi jogot: a kegyelmet gyakorolja: megbélyegezni óhajtja a hazaárulóknak ezt a tipikus fajtáját. Királyi bélyeget sűtnék e gazok homlokára, melyet soha le nem vehetnek onnat, ott fog az égni időtlen időkig, kiveti őket nemzetük teste s meg fogják tagadni azok, akik nevüket viselik.

Ez a büntetés talán visszariasztja a nemzetrontás rettenetes bűnétől azokat, akiknek lelkét még nem kerítette egészen hatalmába a tisztességtelen meggazdagodás rutvágya. (:)

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Német repülőgépek 7-én délután a la Tamne fürdőtől nyugatra és Siepourt fürdőtől nyugatra a barakk-táborokat sikeresen bombázták.

Csapataink elérték
a Putna folyót.

(5400 fogoly két nap alatt.)

Budapest, január 9. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Focsanitól délkeletre elterülő vidéken az ellenséget a Rimnik—Sarat torkolataig vetettük vissza. Azok az osztrák-magyar és német haderők, melyek az ellenséget a Focsani melletti csatában megverték, győzelmüket kihasználva elérték a Putnát, amelynek balpartján az oroszok úgy látszik állást akartak foglalni. Az ellenség a harc utolsó két napján foglyokban 99 tisztet, 5400 főnyi legénységet, zsákmányban 3 ágyút és 10 géppuskát veszített.

József főherceg vezérezredes harc-vonalának déli szárnyán Gruis altábornagy csapatai Irescinél és Kampurilénél nehéz terepen, hóban és fagyban további sikereket vívtak ki. A keleti harc vonalon az osztrák-magyar csapatoknál egyébként nem volt lényeges esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

A helyzet változatlan. Hóier altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A király a főhadiszálláson. Bécsből jelentik: A király ma a hadsereg főparancsnokság székhelyére utazott, ahol a következő személyiségeket fogadta kihallgatáson: Boris bolgár trónörökös, Károly István és Károly Albrecht főhercegeket, Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, Chramer vezérőrnagyot, német katonai meghatalmazottat, Kuk tábornokot, a lublini fő kormányzót, Kroatia hadügyminisztert, Tarnowszky gróf washingtoni osztrák-magyar nagykövetet, Kodoposka báró tükös tanácsost és Lebau altábornagyot.

Kitüntetések. A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk és önfeláldozó szolgálatuk elismerésül Haunseni Deschán Benő és Demeter Lajos egy gyaloghadosztály parancsnokságánál beosztott, a 3. honvéd huszárezrednél létszám felett vezetett, a vezérkarhoz beosztott századosoknak a legfelsőbb dicséret elismerés újjag tudtukra adassék.

Minden elítelt vagy hozzátartozója kérhet kegyelmet.

(Az igazságügyminiszter rendelete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter a királyi amnesztia határozata alapján a következő rendeletet bocsátotta ki:

I.

1. Általános kegyelemben részesülnek:

a) a három hetet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetésre, vagy kétszáz koronát meg nem haladó pénzbüntetésre a bíróságok által 1917. évi január hó 1-éig jogerősen elítéltek és

b) a hadbavonultak feleségei és özvegyei, amennyiben a fentebbi időpontig három hétnél hosszabb, de hat hetet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetésre, vagy kétszáz koronánál magasabb, de négyszáz koronát meg nem haladó pénzbüntetésre jogerősen elítéltek, ha a büntetendő cselekményt férjüknek a háború idején teljesített katonai szolgálata alatt követték el.

2. Amennyiben a szabadságvesztésbüntetés, mint főbüntetés mellett mellékbüntetésként pénzbüntetés is szabott ki, úgy ezek a büntetések az általános kegyelem alá csak akkor tartoznak, ha a főbüntetésként kiszabott szabadságvesztésbüntetésnek és a pénzbüntetést helyettesítő szabadságvesztésbüntetésnek együttes tartama három, illetőleg hat hetet meg nem halad.

3. A hadbavonultaknak háromtól hat hétig, vagy kétszáz koronától négyszáz koronáig terjedő büntetésre ítélt feleségei és özvegyei az általános kegyelemben részesülnek akkor is, ha az elítéltségük alapjául szolgált több büntetendő cselekmény egyike férjüknek a háború idején teljesített katonai szolgálata alatt követtetett el, illetőleg a jogi egységet alkotó bűncselekmény valamelyik tényálladási ismérve ez alatt az idő alatt keletkezett.

4. Az általános kegyelemben nem részesülnek az árdragító visszaélések vagy uzsora miatt elítéltek és azok, akik előzőleg szabadságvesztésbüntetésre jogerősen elítéltek.

II.

1. O császári és Apostoli Királyi Felsege részére a legkegyelmesebb felhatalmazást megadni méltóztatott, hogy javaslatot tehessen a bíróságok által 1917. évi január hó 1-éig jogerősen elítelt oly egyének megkegyelmezése tárgyában, akik az I. alatti szerint engedélyezett általános kegyelemben nem részesülnek, azonban tekintettel életmódjukra, egyéni viszonyaikra, a büntetendő cselekmény elkövetésének módjára és indító okaira a kegyelemre méltóknak látszanak, különösen, akiket a jelen háború családi vagy vagyoni viszonyaikban súlyosan érintett.

2. Méltánylást érdemlő esetekben elsősorban kegyelemre ajánlhatók a hadbavonultaknak a fentebbi időpontig három hétnél hosszabb, de hat hetet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetésre, vagy kétszáz koronánál magasabb, de négyszáz koronát meg nem haladó pénzbüntetésre jogerősen elítelt feleségei és özvegyei, ha a büntetendő cselekményt férjük hadszolgálatának befejezése után követték ugyan el, de férjük meghalt, mint rokant elbocsátatott, eltűnt vagy haduogságon esett.

III.

A fentebbi rendelkezések kiegészítésül tiemelem, hogy

1. valamint az I. alatt engedélyezett általános kegyelemben részesülnek, úgy a II. alatt utaltatott helyezett egyéneken kegyelemre

ajánlhatók azok az 1917. évi január hó 1-je előtt elítelt egyének is, akikkel szemben hozott büntető ítélet az említett időpontig nem emelkedett ugyan jogerőre, később azonban jogerőssé vált, akár azért, mert az ítélet ellen perorvoslatot nem használtak, akár azért, mert a bejelentett perorvoslat visszavonott, vagy azért, mert a vádló által használt perorvoslat eredménnyel nem járt.

Ugyanígy általános kegyelemben részesülnek, illetőleg az egyéneken kegyelemre ajánlhatók azok az elítéltek is, akiknek büntetése az 1908: XXXVI. t.-e. (Bn.) 1. §-a értelmében felfüggesztett.

A jövedéki kihágás miatt a kir. bíróságok által elítéltek sem általános kegyelemben nem részesülnek, sem pedig a kiáltásba helyezett egyéneken kegyelemre nem ajánlhatók.

Az egyéneken kegyelemre nem ajánlhatók azok a katonai szolgálata bevonult elítéltek, akiknek részére abban az esetben, ha katonai szolgálati kötelezettségüket híven teljesítik, az 1914. évi augusztus hó 24-én és az 1916. évi július hó 5-én kelt legfelsőbb elhárítással hat hónapig, illetőleg két évig terjedő szabadságvesztésbüntetésüknek elengedése kiáltásba helyeztetett.

IV.

A fentiek értelmében az általános kegyelem útján elengedett büntetéseknek, illetőleg a büntetések még végre nem hajtott hátralévő részének végrehajtását mellőzni kell.

V.

Az egyéneken kegyelem iránt teendő előterjesztésem előkészítése végett elrendelem, hogy a kir. főügyészek az egyéneken kegyelemre vonatkozó javaslatokat hozzám 1917. évi február hó 10-éig terjesszék fel.

A legfelsőbb kegyelemre érdemeseknek mutató elítéltek ajánlása olyképpen eszközöndő, hogy a kir. ügyészségek minden egyes figyelembe veendő elíteltől írásbeli véleményt nyilvánítsanak, amelyet lehetőleg összegyűjtve a bűnügyben elsőokon eljáró kir. törvényszékhez tesznek át. A bíróság saját írásbeli véleményével együtt a kir. főügyészhez küldi ezeket az iratokat, aki az azokban megnevezett személyeket kimutatásba foglalhatja annak feltüntetésével, hogy az illetőket a legfelsőbb kegyelemre szintén érdemeseknek tartja-e, vagy nem.

A vezetésem alatt álló miniszteriumban közvetlenül benyújtott, valamint az igazságügyi hatóságok által hozzám felterjesztett olyan beadványokat, amelyekben a kir. bíróságok által elítelt egyének büntetésének a koronázási kegyelem kereteiben leendő elengedése kéretik, a fenti értelemben való eljárás végett az illetékes kir. főügyésznek küldöm meg; egyéneken kegyelemre azonban nemcsak azok az elítéltek ajánlhatók, akik ezért kifejezetten folyamodnak, hanem mindazok, akiknek a legfelsőbb kegyelemre való ajánlhatása hivatalból méltányosnak és indokoltnak mutatkozik.

A kir. ügyészségek azokat a hivatalból vizsgálat alá vett ügyeket, amelyekben az elítelt alapos megfontolás után nem tartják az egyéneken kegyelemre ajánlhatónak, nem teszik át a kir. bíróságokhoz, hanem a tekintetben saját hatáskörükben intézkednek; ha mégis valamely ilyen ügyben kételyük merülne fel, érdemi intézkedés előtt a kir. főügyész utasítását kell kikérniök. Ha ellenben valamely elítelt érdekében kegyelmi kérvényt nyújtanak be és a kir. ügyészség véleménye szerint az illetőnek kegyelemre ajánlása nem indokolt, a kir. ügyészség az ilyen kérvényeket véleményének lehető rövid jelzése mellett a bírósághoz teszi át, hogy a bíróságnak is módja legyen a beadott kérelem feletti véleményt nyilvánítani.

A kir. járásbíróságok által elítéltekre nézve a kir. járásbíróság vezetője, vagy a bűnügyben eljáró bíró nyilvánít véleményt, amelyet közvetlenül az illetékes kir. főügyészhez kell megküldeni. A bűnügyi iratoknak esatolása, illetőleg hozzám való felterjesztése a járásbírósági ügyekben is mellőzendő.

A fiatalok elítélteknek az egyéneken kegyelemre való ajánlásánál ugyanaz az eljárás követendő, mint a felnőtt elítéltekénél.

VI.

A kir. országos büntetőintézetekben, továbbá a fiatalok fogházai büntetésüket töltő elítéltek közül azokat, akik a legfelsőbb kegyelemre érdemeseknek látszanak, a házi tanács meghallgatása után az igazgatóságnak kell kiválasztani és az V. 2. alatt megjelölt kimutatásba foglalni.

Csalás távirati utalványokkal.

(Lábass Juci zsarolója megszökött.)

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A budapesti rendőrség köröző levelet adott ki egy Hirsche Béla nevű 20 éves fiatalember ellen, aki mint zászlós szerepelt a jobb társaságokban, de kitént, hogy ez az egyenruha nem illeti meg, sőt még a szabad levegő sem jár neki, mert rutul becsapta és megcsalta a postakincstárt.

Hirsche egy barátjával együtt ugyanis hamisított távirati blanketták segítségével több ezer koronát utaltatott ki magának a postával, a pénzt felvette és megszökött a fővárosból. Valamikor a posta szolgálatában állott és ismerte a távirati pénzfeladás és kiutalás minden részletét. Rávette barátját, aki most is posta alkalmazott, hogy lopjon el távirati pénzes utalványokat. Ez öt darab ilyen blankettát elcsent. Hirsche azokat Egerből, mint a pénz feladás helyéről állította ki ezer-ezer koronára és a maga címére utaltatta ki a pénzt. Barátja segítségével becsémpesztette az utalványokat oda, ahol azokat kezelik és ő maga pedig elment a Csillag penzióba, ott lakást bérelt és várta a pénzt. Ez meg is érkezett és miután azt felvette, három napi ott tartózkodás után távozott a penzióból.

A postán csak hetek múlva fedezték fel a csalást. Ez kiténik abból is, hogy Hirsche a pénz felvétele után, mint a nyomozás megállapította, Bécsbe szökött, ott tartózkodott 12 napig, majd ismét visszatért Budapestre és barátjának azt mondotta, hogy Berlinbe költözik, mert mozisínész akar lenni.

A fiatal ember, miután a postás-foglalkozást megunt, beiratkozott egy színész iskolába és tavaly, annak elvégzése után, egy erdélyi vándor trupphoz csatlakozott. Ott sem volt sokáig maradása, a főváros volt az ő eleme, az vonzotta. Budapestre tért vissza és első útja egy ismerős uri családhoz, Lábass József főmérnökhöz, Lábass Juci édesatyjához vitte. Itt az a malőr érte, hogy valahogy hozzá került a főmérnök pénzes tárcája, amelyben egy huszezer koronás váltó volt, amelyet a művész nézve zsíralt. Szerencsére a váltó ki volt fizetve és így nem használhatta fel Hirsche, de azért kellemetlenkedett vele a művésznőnél, akinek végre is a rendőrség segítségét kellett igénybe venni, hogy a zsarolási kísérletnek végét vessen. A törvényszék Hirschet el is ítélte hat hónapi fogságra, a tábla azonban felmentette, mert nem látta beigazoltnak, hogy Hirsche ellopta volna a tárcát, amelyben mindössze egy értéktelen váltó volt.

A nyomozás megállapította azt is, hogy a színész, aki Csaba Béla néven szerepelt a színlapokon, sok nevet használt és hol zászlós, hol hadnagynak adta ki magát és azt mondta, hogy a 32-ik gyalogezredbe tartozik. Ezzel szemben a tény az, hogy a 29. ezred gyalogosa és hogy ezredetől megszökött.

A rendőrség már régebbi idő óta ismeri Hirsche ugyanis egy főszolgabírónak természetes gyermeke és igen előkelő gyámjai voltak, akiket állandóan zsarolt és ezért több feljelentést tettek már ellene a múltban is.

Egyenlően osztozunk a romániai zsákmányon.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: Január első napjaiban Tuels tábornok a német császár nevében a megszállott romániai területek kormányzását átvette. Tuels tábornok, aki szűkebb vezérkarával a bukaresti földművelésügyi miniszterium épületében székel, a szövetségesek megbízásából a katonai hatóság élén áll és egyúttal előkészíti már Berlinben megkötött megegyezés szerint a megszállott területek kihasználásának elosztását. Az egyezmény alapján a német, valamint az osztrák-magyar delegátusok, — az utóbbiak élén Schiller vezérkar ezredes áll. — közösen Tuels tábornok vezetése alatt végzik a romániai közigazgatást azzal a megbízással, hogy a szövetséges hadsereg hátában a nyugalmat, a biztonságot és a rendet fenntartsák, az összes felhasználható gazdasági értékek, eszközök igénybevételeit szervezzék és a nyert mennyiségeket a hadsereg szükségleteinek biztosítása után, a megállapodás szerint aként küldjék el, hogy Bulgária és Törökország bizonyos kontingenst kapjanak készletük kiegészítéséül, a többi gabonát, petróleumot, olajat stb. Németország és Ausztria-Magyarország egyforma részben ossza meg.

Reggel nyolc órakor nincs záróra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Záróra... záróra! tizenegyes záróra, de megszomorítottad a virtuos sziveket. Mert elfogyott már sok mindenünk, zsírunk, babunk, krumplink, de a virtusunk még mindig megmaradt. Legalább is a szép untaughok aranyifjuság között, akik ha már a fronton nem törhetnek-zuzhatnak, itthon tombolják ki a felesleges energiájukat. Ez ellen bizony nem is igen lehetne szót emelni, ha ez a felesleges energiapazarlás a négy fal intím határain belül történne: bor, szerelem, mámor, cigányzene oda való, nem pedig a nagy nyilvánosság elé. Különösen nem most, amikor minden pillanatban az ifju ember a száz esaládapa zuhan véres tejjel és szétlőtt szívvél az örök éjszakába.

Hej záróra... záróra, tizenegyes záróra! De furesz látványosságokat szereztél te nekünk. Milyen nagyszerű dolog volt az, míg ott ülhetünk a bársonypamlagos kávéházi boxban a pezsgő mellett, cigány mellett mutathattuk meg a tisztelt kávéházi hölgy publikumnak, hogy — ki a legény a csárdában! Hogy villogtak az öreg és kövér bőrziáner mamák szemei, ha a virtuos fiu elrikkantotta magát a cigány előtt: — „Azt a kutya-fáját, ripityom!!”... Hát nem volt ez boldogság? Vagy mikor tust huzott a banda a „fiatal nagyságos ur” távozásakor? De az se volt kutya, midőn zsentrimódra belerugott valaki a nagybögőbe, vagy a szemközti falhoz vágta a pezsgős poharat, úgy, hogy csak úgy spricceltek az üvegszilánkok. Milyen neveltség volt ugy-e, hogy ilyenkor a békés öreg olvasgató nyárspolgárok, ahelyett, hogy visszadobták volna a vizes poharat, sietve kotródtak el a kávéházból.

Mindennek végét vetette a záróra. Már az egyórai is, a tizenegyes pedig egyszerűen megölte. Azaz, dehogyan is ölte meg. A kávéházban igaz, hogy nem lehet virtuskodni többé, mert ki a manó kezd bele a „szinjátékba”, mikor ugyanis végét kell vetni rögtönösen, meg aztán nincs is már ki előtt virtuskodni. Ujabbán már nem igen járnak asszonyok, leányok a kávéházba, legfeljebb egy-két elkéseredett női lény. Mit csináljon ilyenkor a szegény virtuos ifju ember?

Azt, amit egyik aranyifju eszelt ki tegnap éjjel...

„Hármat rikkantott már, hármat rikkantott már a rigó, a rigó, a rigó” — zenélte Károly,

pedig nem is a rigó rikkantott, hanem a fiatal Fischer csengette a harmadikat a Hungária kávéskonyhájában. Mindenki vette a felöltőjét és a kalapját s igyekezett kifelé a hideg éjszakába. A mi hősünk is igyekezett, de — rábeszélte a cigányt, hogy folytassa a — rikkantást! A cigány ravaszul felelte:

— Csak a nagyságos urnál — odaháza!

— Hát persze, hogy odahaza, gyertek tiuk utánam, — utánam az egész banda!

A banda ment, a cimborák bandukoltak, míg végre eltűntek egy magánlakás mélyében. Hogy itt mi történt, hogyan folyt a mulatság: semmi közű ahhoz a nyilvánosságnak. Mulatni, ha nem is illik, szabad és senkinek meg nem tiltható. Ellenben...

... elmúlt már 7 óra, szép világos téli reggel volt, midőn a nyílt utcán felhangzott a cigányzene: „Hármat rikkantott már”... A baj azonban az volt, hogy a cigány mellett virágos kedvvel haladt egy virtuos ifju ember, aki nem hármat rikkantott, hanem sokszorosan tizenhármat.

Az emberek megálltak és bámulták a csodát. Eleinte fel se merték tetelezní, hogy valaki a mai időkben eljátsza a „falu rosszat” s keresték a különös és nappali világításban: kellemelesen jelenet okát.

— Talán mozifelvétel lesz, — mondta egy munkásforma ember, — de hol a csudában van a fotográfus?

— Nem a biza! Katonának vették be a legényt, oszt most mulati ki a keservét, vélte egy pécskai parasztagazda.

Csak egynehány uriember ismerős esóvalta rosszalólag a fejét:

— Ilyen időkben még sem kellene az utcára kivinni a „virtust”. A lövészárokból van a helye most a virtuskodásnak. Akiben nem fér meg a temperamentum: sétáljon oda s csapoltassa meg ott magát egy kissé. Tul sokan vannak ma olyanok, akik gyászolnak és sirnak ahhoz, hogy ezek jó lélekkel megérthessék a virtuos untaughok hazai kiruccanásait.

— Bizony nem ártana egyeseknek, ha egy kissé több tapintatot és több megértést tanusítanának e nagy időkben.

Egy későn fekvő újságíró jegyezte meg: Komédia ez! Nézőközönség kellett az urtinak, mert mit ér a mulatság, ha — senki se látja.

— Nem így van az — mondja végül egy kávéházi szakértő — ez az ur megvárta, míg az új rend értelmében reggel ötkor kinyitották a kávéházat és attól kezdve nyolc óráig mula-

tott. Ha a miniszter 11 órakor bezárat, majd megmutatja 6, hogy tudja a miniszter eszén. Reggel nyolc órakor nincs záróra.

Nyugodtan várja a munkapárt a támadásokat.

— Az ellenzék tárgyilagos akar maradni.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ellenzéki pártkörökben nagyban folynak az előkészületek a kormány ellen tervezett parlamenti akcióra. Szóvá akarják tenni Czernin kinevezetésének, Burián távozásának okait és előzményeit, a delegációk összehívásának kérdését, Clam-Martinié osztrák miniszterelnök nyilatkozatát a cseh kérdéssel és tekintettel arra, hogy bírósági ítéletben is kimondták a csehek államellenes viselkedését, kárhoztatják, hogy az osztrák kormány mégis olyan kegytűs kézzel bánik a csehekkel. Felszólalás tárgyává teszik továbbá a belügyi sérelmeket, a közéletmezés bajait és a munkapárt választási kasszáját, hivatkozással arra a kijelentésre, hogy egyes választások nagy összegekbe kerültek és hogy Tizsa István gróf miniszterelnök aradi megválasztása állítólag fél millió koronájába került a pártnak. Az ellenzék nyolcvan szónokot akar felállítani és három hétre tervezi a vitát. Hangoztatják azonban, hogy tárgyilagosak akarnak lenni, mert objektív vitával elkerülhetni remélik, hogy a vita odáig fejlődjék, hogy a többség a törvényekben és házszabályokban biztosított jogokat és eszközöket vegye igénybe, mivel a botrányoknak az ellenzék sem látja hasznát. Csak olyan vádakkal és érvekkel akarnak előhozakodni, amelyeket aktszerűleg tudnak bizonyítani.

A munkapártban nagy nyugalommal szemlélik az ellenzéki készülődéseket. Emlékeztetnek arra, hogy a pénzügyi vitánál is az ellenzék nagy vitarendező bizottsággal három-négy heti vitára készült, mégis két nap alatt kimerítette magát és a vita anyagát. Most is biznak benne, hogy a nagy garral hirdetett akció eredménytelen marad, másrészt örömmel fogadják azt a hangoztatást, hogy az ellenzék objektív akar maradni, mert remélik, hogy így a személyeskedést el lehet kerülni. Ami a választási kasszáját és a választási pénzek előhozását illeti, a munkapárt azon a nézeten van, hogy mindenben törvényes és jogszerű álláspontot képviseltek, csak törvényes és jogszerű dolgokat követtek el és így nyugodtan várják a támadást, amelyből sem az egész pártra, sem annak egyik, vagy másik tagjára sérelem, vagy íolt nem eshetik.

VAROS ES MEGYE.

A törvényhatóság bizottságai. Arad város tanácsa ma délelőtt tíz órakor Kintzig János főispán elnöklésével ülést tartott, melyen a hoi-napi törvényhatósági közgyűlés tárgysorozatát készítették elő. Minthogy a közgyűlés tárgysorozata nagyrészt a város adminisztrációs szürke ügyeiből áll, a mai tanács ülésen sem történt semmi olyan kiemelkedő esemény, mely említést érdemelt. Holnap tartja a törvényhatóság ebben az évben első közgyűlését s ez alkalommal a törvényhatóság meg fogja választani a bizottságokat, melyeknek tagjai ugyanazok lesznek, akik már tavaly is voltak.

Hazug hírek a magyarországi éhínségről.

(Anglia már megkapta a romániai gabonát. — Batocky nyilatkozata.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Krisztiania. Az Aften Post berlini levelezője beszélgetést folytatott Batockyval, a német közéleti diktátorral, aki az újságíró előtt kijelentette, hogy épen most kapott részletes jelentést a Romániában zsákmányolt gabonakészletekről. Örömmel kijelentheti — mondotta, — hogy a Romániában el nem pusztított gabonakészletek sokkal nagyobbak, mint azt hitték.

Ausztria-Magyarország viszonyáról Batocky a következőket mondotta:

— A Morningpost közlései, amely szerint Ausztria-Magyarországban *ínség van, teljesen hazug.*

Az utóbbi időben Bécsben és Budapesten voltam és személyesen megismertem az ottani viszonyokat. Magyarországon egyáltalán nem voltak nehézségek. Miután az ország gabonaműveléssel gazdagon el van látva,

Ausztriában a helyzet kissé rosszabb volt, de már huzamosabb idő előtt Németország és Ausztria között egyezség jött létre, amely szerint Németország néhány ezer tonna gabonát Ausztria rendelkezésére bocsát. De most Ausztria megtalálta a Romániában zsákmányolt gabona mennyiségéből részesedését és így Németországból való szállításra Ausztriának nincs szüksége. A lokális nehézségek a háboruban előfordulnak, de érkezett jelentések szerint ezek az ellenséges országokban is ép olyan nagy mértékben vannak meg, mint nálunk, ha nem nagyobbak. Ellenségeinknek az az állítólagos híresztelése, hogy békejavaslatunkat a leküzdhetetlen éhség miatt tettük meg, tisztára hazugság. Semmi okunk sincs arra, hogy az igazat leplezzük és eszerint az igazság szerint kijelenthetem, hogy ép oly kevés féltünk ellenségeink kiéheztetésétől, mint fegyvereitől.

Hatvan országos hírű tudós becsapása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem mindennapi szélsőséget leplezett le a bécsi állami ügyészség, amelyet eme eljárásra német hatóságok kerestek meg. A háború a visszaéléseknek sok minden régi fajtáját fejlesztette tovább és hihetetlen találékony-sággal teremtett újakat, de ennek a három év óta tartó világháborúnak folyamán még senkinek se jutott eszébe, hogy olyan módon és oly eszközökkel szerezzen magának hasznot, mint azt egy állítólagos „tudós” cselekedte meg, aki a háborút arra tudta felhasználni, hogy több, mint hatvan, országos és részint világhírű név viselőjétől csajjon, ki olyasvalamit, amire eddig bizonyára soaki sem gondolt.

Németország és Ausztria legkiválóbb irodalomtörténésznél, legkiválóbb egyetemi tanároknál, néhány héttel ezelőtt megjelent egy rendkívül előkelő medoru, biztos felelősű és mindenkinek imponáló ur, aki mint „Kremer Pál dr. tanár, tanügyi tanácsos” mutatkozott be. A beszélgetés olyan medorben folyt, hogy az illető tudós egy pillanatig sem kételkedhetett abban, hogy nem vele egyenrangú társadalmi állású és műveltségű emberrel van dolga és akinek mindenki lelkifurdalás nélkül elhibette, hogy az tény és való, amit mondott.

— *Ófelsége, a német császár parancsából jelentem meg a kártárs urnál* — mondotta mindenütt, hogy közreműködését az uralkodó kívánságára megjelenő nagy gyűjtő munkához megnyerjem. „Német költők és a háború” lesz a címe és a császár segítségével fogom ezt a művet kiadni. Az uralkodó magánpénztárából egyelőre ötezer márkát utalt ki az előzetes költségekre és ő maga kívánja, hogy a műben Götthelnek és a háborúnak, Schillernek és a háborúnak, Lesszignek és a háborúnak és más német nagy költőnek és a háborúnak viszonyát elsőrendű szakemberek írják. Ehhez természetesen szükségesnek van, hogy a

legkiválóbb irodalom történészek legyenek a munkatársaim.

Ezután azt se mulasztotta elmondani, hogy *Studt doktor volt kultuszminiszter az ő személyes jóbarátja, ennek az ismeretségnek a révén jutott a császár elé, aki őt most nagyon megkedvelte. A tudósok legnagyobb része a tervet szépnek és megvalósítandónak találta, megígérte közreműködését és így történt, hogy „Kremer dr. tanügyi tanácsos” aránylag igen rövid idő alatt körülbelül hatvan igen értékes kéziratot kapott a nagy gyűjtőmunka számára.*

Az, hogy a megígért tiszteletdíj a kézirat elküldése után nem jött meg, a tudósokat nem is bántotta, az azonban már nyugtalanította őket, hogy a nagy műről semmit sem hallottak és annak a megjelenése mindinkább késett. Tudós körökben természetesen igen sokat beszéltek erről a kérdéssel és végre is azt határozták, hogy az egyes fejezetek megírására fordított munkának kárba vesznie nem szabad és minthogy már annyi kézirat van, majd ők maguk adják ki közösen a munkát. Akkor érte őket azonban a legnagyobb meglepetés, amikor a tanácsos urat keresni kezdték, hogy kézírataikat tőle visszaköveteljék. Ugye bár természetesen, hogy a *kiváló ur nem volt található. A tudósok, hogy kézírataikat megmenekítsék, a német írók védőegyletéhez fordultak és az egyesület ügyésze, ha ugyan nem is sikerült neki a kéziratokat visszaszereznie, de legalább megtudta állapítani azok megrendelőjének kilétét. Kitént, hogy Wendlandt Róbertnek hívják, állítólag „író”, akinek Berlinben, Wöhlerstrasse 8. számú házában egy kis butorozott szobából áll a hivatala és a lakása. A tudósok ügyvédje följelentést tett az ügyészségen, ezen a révén Bécsben is megindult az eljárás, amelyet azonban csakhamar be kellett szüntetni, mert kitént, hogy Wendlandt *elmebeteg és gondnokság alatt áll. Poigari uton sem lehetett hozzá fordulni, mert nem tudják megállapítani, hogy jelenleg hol tartózkodik és hogy mit csinált a kézíratokkal.**

Wilson kezében van már az entente válasza.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Basel. Az angol lapok jelentik, hogy az entente Wilsonnak szóló válaszjegyzékét tegnap, január nyolcadikán nyújtották át. A válaszjegyzék terjedelme kétszer akkora, mint a központi hatalmakhoz intézett jegyzék.

Berlin. A Washingtoni külügyi hivatalhoz közel álló körök az entente hatalmaknak a központi hatalmak jegyzékére adott válaszáat elhibázottnak tartják. A béke felhívásra adott kedvezőtlen válasz a semlegesekben azt a meggyőződést fogja kelteni, hogy Németország az a hadviselő fél, amely a békét akarja és az entente ezt megakadályozza. A válasz kedvezőtlen fogadtatását még élesebbé teszi az a körülmény, hogy Wilson folytatja tevékenységét és nem hagyja el a béke ügyét. Az Egyesült-Államok közvéleménye azon a nézeten van, hogy Amerikának minden áron ki kell kényszeríteni a békét, hogy meggátolja azt a lehetőséget, hogy belekeverjék a világháborúba.

Egy Reuter jelentés közli, hogy a washingtoni külügyi kormány a berlini amerikai nagykövettől távirati felvilágosítást kért ama nyilatkozata miatt, amelyet a nagykövet a berlini amerikai kereskedelmi kamara bankettjén tett, melyben Gerard kijelentette, hogy Amerika és Németország közötti jó viszony soha nem volt szívélyesebb, mint most.

Utómátumot kap Görögország az ententétől.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bern. Az Havas ügynökség jelenti Szalonikiból: Athéni körök azzal tennyegetik az ententeot, hogy amennyiben a blokádot nem szüntetik meg, akkor összehívják a kamarát és a kamara fog dönteni a válság kérdésében. A lapok és a közhangulat véleménye szerint a kamara okvetlenül az entente-tal való szakítást mondandó ki és a háború mellett döntene.

Athénből jelentik: A legutolsó görög minisztertanácsban, melyet a király elnöklése alatt tartottak, kidolgozták és precizították a válaszjegyzékét az entente legutolsó jegyzékére. Hír szerint a görög kormány az entente követelések egy részét elfogadja, míg azt a követelést, hogy a Thesszaliában levő csapatokat távolítsák el, visszautasította.

Hága. A Times jelentése szerint az entente Konstantin király és a kormány elutasító magatartása miatt, egy utolsó jegyzékét fog átnyújtani Athenben, amelyben az entente ragaszkodik összes követeléseinek rögtön teljesítéséhez és a válasz megadására negyvenöt órai időt adnak.

Tisza István gróf „nádorhelyettesről“ a „Times.“

(A legnagyobb angol lap a koronázásról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem volt-e merészség a mai időkben, a melyben még a phátosz is más, mint valamikor, királyt koronázni Budapesten? kérdezi az egész világ, amely a mi nagy történelmi napunkkal szemben olyan érdeklődést tanusít, mint még soha. És a feleletet, melyet erre a kérdésre mindenki vár, az entente sajtójában kapjuk meg. Az igaz, hogy az ellenséges újságírók nem a maguk szemével látott tapasztalatuk alapján válaszolnak, de ez egyszer kivételesen elfogadják a német hírlapírók megfigyeléseit valóknak és úgy a londoni, mint a párisi újságok, berlini tudósítások alapján írnak rólunk, királyunkról és a koronázásról. Valóságos szenzáció erejével hat a londoni Timesnek a cikke, amely a magyar király koronázásáról őszintén bevallotta német forrás alapján, a következőket írja:

— Magyarországon a koronázás már többé nem is szimbólum, hanem ennél több és kevesebb: egy érzés, amely leszáll a formáig és mint a szívnek legtisztább forrása hatol föl-felé. Nálunk a koronázás tiszta ceremónia, kuriália, gazdagon díszített aláírás. Azonban ez a magyar nép nem tud addig nyugodtan élni, míg nincs neki koronás királya a kebelében. Mert maguk közé veszik őt és egyáltalában nem állítják a maguk élére. Nincs a világon az a köztársaság, amely a maga elnökét népiesebben érezné, mint ez a fejedelem, akit magas születés és törzsia juttatott a trónra.

— A magyar király is, akárcsak az angol király, született uralkodó, de nem annyira hatalom nélküli egyén és nem annyira a maga erejéből uralkodó, hanem inkább hasonlít egy élettelen lényhez, amelynek van ugyan teste és hús, de az életet a népnek a lelkéből kapja. Mert koronázatlanul a magyar törvények szerint nem hajthat végre törvényt és erőlenül áll nagy örökös jogával és ha a templomban a pap koronázza is meg, ott áll mellette a nádor is, aki a nemzetet testesíti meg. Az egész nép szabadon határoz afelett, vajon született urát a hatalom birtokához juttassa-e?

— Ez a legdemokratikusabb gondolat — ami időkben a legeredetibb — az erejét a népnek alapérzelmeiből meríti, mert nemcsak a választottakké és nemcsak választóké, hanem él minden parasztban, aki a fővárosba zárandokolt a koronázásra, de nem azért, hogy lássa ezt a színjátékot, hanem, hogy a maga szemével lásson és tiának, unokájának elmondhassa: igen is Károly király a mi igazi királyunk én magam láttam a Szent István koronáját a fején.

Ebben a speciális magyar értelemben ez az ünnepség nem olyan paradox a háboruban sem, mint ahogy a messze álló első pillanatra gondolná, mert míg a koronázás formáságai az állami élet átérzésévé és magának az alkotmányának feltételévé válik, népies erejének mélységeivel keletkezik az az óhaj, hogy a legnagyobb pompával és fényességgel hajtsák végre. Amikor az idegenek ezeket a napokig tartó szokásokat végignézték, nevettek, míg a magyarok sóhajtottak amiatt, hogy a háboru következtében sok mindennek el kellett maradnia. De ennél a koronázásnál nem a királyi ház fejt ki a legnagyobb pompát, mint Angliában, hanem a nép. És ha az ember körülnézett a koronázó templomban, akkor ugyan

azt látta, hogy a mánások voltak többségben, de nem a hűbéreseket és az udvaroncokat, hanem azokat a főurakat, azokat a fejedelmeket, akik a maguk akarataiból a mai napon egy másik fejedelemnek a fiát, vagy az unokáját juttatták a hatalomhoz.

— Aki itt az oltár előtt a népet jelentette, melynek a kezéből a korona a király fejére került, az nem volt fejedelmi sarj, hanem egy egyszerű nemes, akit azok a büszke nemzetségek fejei majdnem átok alá helyeztek már egynehányszor. Vajon okosan cselekedet-e Tisza István gróf, amikor nem utasította el magától ezt a funkciót, amelyet a többsége biztosított részére. Az ember ellenségei nem lesznek szeretetreméltóbbakká, ha látják a sikereket és egy olyan kaliberű államférfi, mint Tisza gróf talán még mellőzhetné volna is a hatalomnak ezt a látható jelét, ahelyett, hogy a duzzogók elé tartotta a legkézzelfoghatóbb módon. És talán egy fiatal uralkodó szimpátiája sem erősödik meg egy olyan miniszterével szemben, akinek látására az az óra jut eszébe, amikor ez tette őt, a hatalmát, a koronával teljes hatalmává. Ahogy azonban Tisza cselekedett, az hasonlít az ő hajthatatlanságához, aki érzi az ő hatalmát, de távolról sem bántja őt bármiféle beesvágy. Mikor a koronát tartotta, olyasvalami juthatott eszébe, mint Cronvelnek, aki a maga igazságának a monomaniakusa volt és csak ennek az igazságát látta. Ha mások egy ilyen órában veszélyeztetve éreznék dinasztikus érzéseiket s egy pillanatra arra gondolnának, hogy ők is beudnák tolni ama fiatal embernek a szerepét, akkor a magyar koronázásnál a nádort az ilyen gondolatok megszületésében mindig megakadályozza magyar voltának érzete. A magyar nemzet sohasem engedné meg, hogy a koronához jusson egy hivatalosan, de a született király sem nyúlna a koronához, hogy egyedül ő maga tegye azt a fejére, vagy a pappal télessze fel, amint ezt Bonaparte cselekedte, akinek nem voltak ősei.

— Ha ez a világháború csakugyan a nép háborúja, akkor ennek az ünnepnek kettős értelme volt olyan időben, amikor a nemzet és a király fegyverben áll. A koronázás után bejött a templom egyik oldalaján egy szürke, fénytelen kígyó, amely keresztül siklott a sorokon, fölment a legelső helyig és megállt a trón előtt. Hamis fogsorokkal, mankókon, múltábal imbolyogtak az alakok, akik még egy évvel ezelőtt szép tiszték voltak. Reszkette, a rokantnak művészetével ereszkedett térdre a fiatalabb Tisza, hogy a király arany sarkantyus vittézzé üsse és még harminckilencen következtek utána. Ez a negyven ember jelentette a fegyveres népet, de nem úgy mint a nádor, hogy a királyt megkoronázza, hanem hogy a megkoronázottól kegyelemben átvegyék hatalmának egy részét, amelyet éppen előbb biztakra teljesen.

— A koronázás páthosza senkit sem hatott meg mélyebben, mint a királynét. Teljesen királynénak bizonyult, mintha csak évek óta uralkodónéne a méltósága nyilvánult volna meg benne. Nagy nemzedékeknek elismerését kellett néhány nap alatt megszereznie, mert nem volt egészen bizonyos, hogy ezek a büszke magyar asszonyok az idegen pármal vonásokat gyorsan és elfogulatlanul megszokják-e. A ki-

rályné, még sokkal inkább mint a király, áll ilyen alkalommal a férfiak és a nők tekintetének keresztútjában, de az asszonynak meg van adva az az adomány, hogy gyorsabban be tudja magát mutatni. Bájos fiatal fejedelemasszony jelent meg teli méltósággal, akinek minden mozdulata, lépése és tekintete elárulta, hogy jól ül a fejére a korona.

— Csak egy hiányzott ehhez a nagyszerű színjátékhoz és az a Duna folyó volt, de az időjárás miatt kis helyre kellett szorítani az ünnepséget. De amennyit vesztett a színjáték, amely Buda szűk utcáján játszódott le a terjedelméből, annyit nyert népiességében és ódon-ságában. A nyílt téren történt eskü, a kardvágás a koronázó dombon, az aranyos kocsik pompás fölvonulása a szűk utcákon, nyilvánvalóbbá tette nép és korona egybeolvadását, mint a nagy térségeken történő fölvonulás. Valóban, amikor végül a király felvágatott a koronázó dombra, az ember azt hitte, hogy egy ifju lovag vesz részt a tornán, akit a tribünök népe ügyességéért megtapsol.

— Ősi szokás szerint a királyné kötelessége, hogy a koronázás előtti héten kijavítsa Szent István palástjának szakadásait. Amikor ezt a szimbolikus ceremóniát előkészítették és a már megviselt palástot a világosság felé fordították, az egyik helyen teljesen mozaikkal bevarrt nevet találtak. Egy munkásasszonynak a neve volt. Utánajártak a dolognak és kitűnt, hogy az a varrónő, aki ötven év előtt a legutolsó koronázásnál a palástot kijavította, belevarrta a nevet. Ez a szegény varrónő is az egész nemzetét képviselte a koronázási paláston.

LEGUJABB.

Ejjel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Feladtak az oroszok

a Szereth vonalat.

Zürich: A milánói lapok jelentik az orosz főhadiszállásról azt a hírt, hogy az orosz főállást a Szereth vonalról a Baleni-tutucesi vonaira helyezik, a mely husz kilométernyire van a Pruth állástól. Galaccon kívül Feleseit is kiűritették.

Lugano: Az utolsó napokban Korfu előtt egy orosz tengeralattjáró romboló egy teljes vezérkarral, amely véletlenül a fedélzeten tartózkodott, elsüllyedt. Két tengerésziszt és harminchárom vezérkari tiszt elpusztult.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenté: Január kilencedikén este: A nyugati fronton csekély harci tevékenység. Rigánál és Jakobstadtnál az orosz támadások sikertelenek maradtak.

Lugano. December végén egy éjszaka tévedés tolytán egy francia cirkáló és egy olasz segédcirkáló között ütközet volt, amelynek számos sebesültje és halottja lett.

Haga. A Champion angol cirkáló, mint kiderült, november hó végén Anglia délnyugati partján aknára került és felrobbant.

Berlin. A B. Z. am Mittag jelentése szerint a német és az angol ágyuk a nyugati fronton 1916-ban negy milliárd és tizenöt millió lövést adtak le. Naponta tehát tizenegy millió ágyulövés hangzott el.

Adjatok kenyeret! Kössetek békét!

(Trepov megbukott a moszkvai zavargások miatt.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholmból jelentik: A Wjedomoszti értesülése szerint orosz kabinetet át fogják alakítani. Trepov miniszterelnök és Protopopov belügyminiszter kilépnek a kabinetből. Belügyminiszter Stürmer volt miniszterelnök lesz. Bark pénzügyminiszter helyébe pedig Ochodnikov дума képviselő kerül.

Moszkvában az utcai lázongásban való részvételért 625 embert letartóztattak. Továbbra is napról-napra újabb letartóztatások történnek. Harminchat üzlethelyiséget bezártak, mivel az a gyamu merült fel, hogy a helyiségekben titkos gyűléseket tartottak. A *Russkij Wjedomoszti emü lapot három-ezer rubel perzbirságra ítélték, mivel a cenzura tilalma ellenére hírt adott a moszkvai zavargásokról. Protopopov belügyminiszter Moszkvába utazott, hogy személyesen vezesse a vizsgálatot. A kormány igen erélyes rendszabályokra készül, hogy meggátolja a mozgalom tovább terjedését. Mikor a napokban Novikov dumaképviselő beszámolót akart tartani, hogy választóinak jelentést tegyen a дума legutóbbi üléséről, a rendőrség a gyűlést betiltotta, a közönség és a rendőrök között ekkor véres összetűzés keletkezett. A hatóságok Moszkvát teljesen elzárták a külvilágtól, a távirat, telefon és levélposta nem működik, elutazni sem szabad senkinek a városból.*

A zavargás december 26-án kezdődött és 28-án érte el a legnagyobb fokát. Miután az élelmiszert már heteken át csak nagy akadályok leküzdésével és sok zavarral tudták a városba szállítani, december 20-ika körül teljesen megszűnt az élelmiszerszállítás és ennek következtében Moszkva városa december 26-ától 28-ig minden élelmiszert hiányában szűkölködött; nem lehetett sem kenyeret, sem lisztet, vagy húst, kapni. A lakosság magatartása egyre fenyegetőbbé vált és december 26-án este körülbelül százezer elégedetlenkedő ember verődött össze. A városi hatóság a katonai hatóságokhoz fordult, amely a nagy nyomor pilanatnyi enyhítésére a maga készletéből adott némi kenyeret és lisztet. De a szétosztáskor rettenetes kavargás támadt; a rendet sehogysen tudták fentartani és a nagy tolongásban sok ember megsebesült, vagy meghalt. Másnap már csak nagyon csekély készlet állott rendelkezésre, huszonnyolcadikán pedig elfogyott minden. E napon korán reggel a munkásnegyedből igen nagy tömeg tüntető körutra indult. A menet élén táblákat vittek a következő felirásokkal: Éhezünk! Adjatok kenyeret! Kössetek békét! Le Angolországgal! A rendőrség tehetetlen volt az elkeseredett tömeggel szemben, a mely új és új csapatokkal megnövekedve egész délelőtt folytatta a körmenetet. Délután a tüntetők Moszkva legelőkelőbb utcájába érkeztek, a mely tele volt mindenféle fényes üzlettel. Itt közel kezdtek hajigálni a kirakatokat és ez jelt adott az általános forrongásra. A melyik üzletet nem tudták idejében bezárni, azt az egyre izgatottabb tömeg kifosztotta és elpusztította. A közúti vasúti forgalom megakadt. A tüntetők több kocsit kiemelték a sínekből és ezekkel a kocsikkal elzárták az ut-

cát. A tömeg egy része elment a város ama részébe, ahol a nagy szállók és vendéglőadók vannak. Valamennyi helyiséget megrohanta a tömeg, a mely minden ételt és italt elfogyasztott és megsemmisített. A rendőrség nem tudott boldogulni. A forrongás egyre terjedt és nemsokára körülbelül husz rendőrt lelőttek a tüntetők. Több helyiség berendezését fölgújtották. Végül katonaságot küldtek ki, amely azonban nagyon kelletlenül teljesítette a parancsokat. Egy dragonyos ezred katonái egyáltalán nem akartak a tömegre löni. Két tisztet, a ki néhány feltűnően engedetlenkedő katonát meg akart büntetni, agyonlőttek. Estefelé hóval vegyes eső kezdett esni és a tömeg lassanként szétszéledt. Ezen a napon a tüntetők részéről több mint ötszáz ember halt meg, a katonaság részéről negyvenöt. Másnap reggel, amikor az elégedetlenek ismét meg akarták kezdeni a tüntetést, a legtöbb utcát és a tereket már katonaság állotta el azzal a szigorú paranccsal, hogy mindenkivel szemben, aki rögtön nem engedelmeskedik, fegyvert használjanak. A cenzura rendelkezésére a moszkvai újságok csak nagy általánosságban írhattak rövid közleményeket a véres összeütközésekről.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* A béke a művészetben. A berlini *Deutsches Theater* most Svájcban vendégszerepel Reinhardt vezetésével. Róppant érdeklődéssel fogadják mindenütt, Zürich, Bern, Basel, Luzern, St. Gallen már az első jelentésre szétkapkodta a jegyeket. Zürichben Aiszkülösdarabban kezdtek a vendégszereplést, s Moissit aki mint internált Davosból ment el erre az előadásra, a többi szereplőkkel együtt fényesebben ünnepezték, mint valaha. Az előadásnak azonban bizonyára az volt a legnagyobb érdekessége, hogy a kórust Reinhardt svájci, orosz, olasz, francia és angol diákokból és diákasszonyokból állította össze s erős kézzel egy-két nap alatt olyan egységbe kavacsolta össze, hogy gyönyörűség volt hallani. Az entente-kórus egészen megfélemedezett arról, hogy Németországgal még tart a háború és a közönség példátlan tetszéssel adózott Reinhardtnek.

* „Jártomban véres földeken“ címmel e hó végén jelenik meg Szudy Elemér érdekes háborús könyve, mely egyéni élményeket, eredeti meglátásokat, közvetlenül átérzett frontszenczációkat jelenít meg plasztikus írói beállítással. A kötet stilszerű címlapját Illenez Lipót festőművész rajzolta. Ara 4 korona, megrendelhető közvetlenül a szerzőnél (Arad és Vidéke szerkesztősége), vagy az aradi könyvkereskedések útján is.

* A színház hírei. Szép asszony. Gábor Andor szenzációs vígjáték újdonságának van a bemutató előadása. A fővárosi összes lapok még soha olyan egyértelmű és teljes elismerés hangján nem írtak darabról, mint Gábor Andor „Szép asszonyáról“. Az aradi bemutatóra a személyzet teljesen elkészült, úgy, hogy a siker biztosítva van. A „Szép asszony“ egymás után három estén marad műsoron. Harminyi Margit pazar toaletti Aradon a Kurzerzalomban készültek. A ruha festését Leukei György, a színház festőművésze végezte. *Hűségű előadás.* Legközelebbi hírségi és népies előadás szombaton, 13-án délután fél négy órakor lesz megtartva. Színpadra kerül: „A király házassága“ Tóth K. történelmi vígjátéka, az összes szereplők ugyanazok, mint legutóbb a király koronázása alkalmával. Csillagok be-

mondja. Lehar legújabb operettje lesz az aradi színház legközelebbi újdonsága, melyre lázas szorgalommal készül a személyzet. Rendkívül bájos zene és mulattató szöveg, sok tánc tarkítják a kitünő újdonságot. Az összes szerepek elsőrangú kezekben vannak: Z. Váradi Margit, Horváth Mici, Kieffer L., Blidár, Győző, Várnai, Járai S., Polgár S., stb. A Csillagok bolondja sorozatos előadásokban kerül színpadra.

* Köösönkönyvtár. Újdonságok Kerpelnél.

Bernstein Ede

a szocialisták békeakciójáról

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bernstein Ede német szociáldemokrata pártvezér, hírlapírók előtt ma a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A béke gondolatát nehéz számítani azonban Angliában és Oroszországban most olyan kormányok alakultak, amelyek a „vas-kéz“ nevet akarják kiérdemelni és megakarják mutatni, hogy erélyes akciókkal sikerre tudják vinni az entente ügyét. E kormányok nem alkalmasak a béke tárgyalására. De Angliában máris miatkozunk annak a jelei, hogy a tavaszra hirdetett nagy offenzívában maga a néptömeg nem bizik és ha hatalmas erővel fel is veszik a mérközést, fegyveres erejüket teljesen még sem vihetik a határra és a német nyugati frontot nem tudják áttörni. Egész Európának az eddiginél nagyobb arányú fegyverkezése következne, ha a békekötés után Németország magához ragadná az európai hegemoniát — ez az ő alapgondolatuk, ezért féltek Németországtól az európai kis államokat és nem tudnak szabadulni attól a gondolatától, hogy a német Zeppelinek állandóan nyugtalanították az angol partvidéket és a német uralom a perzsa öbölön terjesztette ki karjait. Franciaországban a szociálista képviselők Sembat és Guesde kiléptek a kormány táborából. A francia szociáldemokrata tábor kettészakadt. Az erősen növekvő szociáldemokrácia egész Franciaországban érezteti hatalmát, épen így az angol munkáspárt is, amely Lloyd George kormányához nagyrészt csatlakozott ugyan, épen úgy, mint Németország szociáldemokratái csatlakoztak a háborús kormányhoz, de ezek a jelenségek csak megnehezítik az internacionale hatalmas pártjainak egymáshoz való közeledését, de a nemzetközi szociáldemokrácia fáradozásait és közreműködését nem tudják meggátolni és ezek nélkül a békét nehezen lehetne helyreállítani. A francia szociáldemokrácia többsége máris buzgólkodik azon, hogy módot találjon a béke megteremtésére, bár egyelőre huzódoznak attól, hogy a német szociálistákkal egy asztalhoz üljenek. Remélem azonban, nemsokára sikerülni fog az internacionálét összehozni. Németországban a szociáldemokrata többség és kisebbség egyforma álláspontot foglalt el a béke kérdésében. A háború betegezésének célja minden nemzet szociáldemokratáit egy táborban tömöríti, a hódítást valamennyien visszautasítják, a francia és angol szociálisták époly kevésbé hajlandók az oroszok konstantinápolyi érdekeiért véruket ontani, mintahogy az oroszok nem akarják ezt a francia területek felszabadításáért. Ami a békefeltételeket illeti, a központi hatalmak azért nem terjesztették elő azokat, mert nem akarták magukat előre megkötni, de ha a békekonferencián egybegyűlt képviselők előtt majd ismertethetik a feltételeket, akkor fogja a kormány azokat az egész világgal közzéadni.

Galac eleste várható.

(Az entente seregeinek kétségbeejtő helyzete.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Zürich. Az Italia jelentése szerint az ellenség nyolc kilométernyire megközelítette Galac erődjét, amelynek lövetése már megkezdődött.

Szófia. Hivatalos jelentés. Macedon arevonál: Angol csapatok megkísérelték, hogy a Szereth síkságának északi része felé Barakli-Dsumaja vidék irányában előnyomuljanak. Tüzérségi tüzeléssel elűztük őket. Az arevonál néhány pontján szórványos tüzérségi tűz volt.

Román arevonál: Egy ellenséges monitor bombázta Tulcea városát. Tüzérségi tüzeléssel könnyű szerrel elűztük az ellenséget Tulceától nyugati irányban.

A Petit Journal katonai munkatársa nyugtalanítónak tartja, hogy semmiféle jelentés nem jött arról, hogy Braila és Foksani védelmi műveit az oroszok elpusztították-e. Ha nem sikerült a védőműveket elpusztítani, akkor a németek az észak felé irányított erősítéseket fel fogják használni az orosz ellenoffenzívával szemben.

A Petit Parisien szerint az oroszok és románok helyzete a Moldvában igen rossz, mert mindennemű élelmiszer utánpótlás lehetetlenné vált.

A Socoló és a Corriere della Sera jelentése szerint Galac eleste és a Szereth torkolat feladása a közeli napokra várható.

A francia sajtó azzal igyekszik a közvéle-

ményt megnyugtatni Foksani eleste után, hogy a Szereth folyó mentén a csapatokat átesopor-tositják és jelentékeny erősítéseket kapnak. A Szereth és Pruth között állítják fel az összes, Braila környékén lévő gyalogsági és várágyukát is, úgy, hogy a Szereth és a Prut között élénk és elkeseredett harcok várhatók.

A Corriere della Sera értesülése szerint Brusszilov tábornokra bízta a Szereth melletti ellenoffenzívát, illetve a Szereth melletti védelmet. Brusszilov feladata az lenne, hogy megakadályozza Mackensen további előnyomulását. A haditervét Berthelot tábornokkal együtt dolgozta ki.

Rómából való visszaérkezés után Briand és a Rómában volt miniszterek közöttük minisztertársaikkal a Wilsonhoz intézendő jegyzék tartalmát, azokat az újabb utasításokat, amelyeket az athéni követeknek és Sarrail tábornoknak adtak. A párisi kormány sajtó szerint Briand és Liautey a parlamenti bizottságnak felvilágosítást fognak adni az oroszok visszavonulásával összefüggő katonai és politikai tervekről is. Berthelot tábornok és a párisi sajtó katonai kritikusaai Foksani elestét e hét végére várják. Most már belátják, hogy a Szereth vonal teljesen tarthatatlan. Az értekezlet foglalkozott Románia kritikus helyzetével is, többek között a román kormánynak nyújtott anyagi támogatással is.

mert ha ő nem törekedett, vagy nem akart volna tartalékos tiszt lenni, akkor nem lett volna az, de az már nem az ő elhatározásától függött, hogy hadba akar-e vonulni vagy nem, mert hisz bevonulásra a törvény parancsa kötelezte őt. Az általános fölfogás is az, hogy a hadköteles alkalmas férfi, amennyiben már nem volt előbb is hivatásos katona, hadkötelezettsége teljesítése folytán vett részt a háboruban, akár mint közönséges katona, mint altiszt, vagy mint tiszt. Abból, hogy a biztosított — a biztosító társaság állítása szerint megtagadta a pótbiztosítást és a tartalékos tiszt részére kikötött pótdíjat nem fizette meg, nem következik, hogy a közönséges, a véderőtörvényből folyó hadiveszély a biztosítástól ki lenne zárva.

Mint Berlinből táviratozzák a két alsófoku bíróság ítéletét a birodalmi főtörvényszék jóváhagyta és a biztosító társaság fölülvizsgálati kérelmét 8-án tartott ülésében elutasította.

A szalámit se szabad tuldrágán eladni.

(Elítélt aradi kereskedők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Elvi jelentőségű döntést közölt ma a belügyminiszter az aradi rendőrbírósággal. A miniszter ugyanis egy aradi kihágási ügyből kifolyólag kimondotta, hogy a szalámi elsőrendű szükségleti cikknek tekintendő és ennek következtében aránytalanul magas áron nem hozható forgalomba. Az árdrágítási ügyekben ítélkező kihágási bíróságok ugyanis eddig tájékozatlannak voltak a tekintetben, hogy mely cikkeket minősíthetik elsőrendű szükségleti anyagnak. A rendőrbíróságok ugyanis az 1914-ben kibocsátott 5600. számú miniszteri rendelet alapján szoktak eljárni az olyan egyénekkel szemben, akik a fontosabb életszükségleti cikkeket aránytalanul magas áron adják el. Ha valamely cikk ára maximálva van, akkor könnyű ítéletet hozni a hatóságnak, mert csak azt kell megállapítani, vajjon az eladó áthágta-e a maximális árat. A mikor azonban nem maximált árucikk eladása körül folyik az eljárás, akkor bizonytalan helyzetben van a hatóság, mert minden esetben külön mérlegelnie kell, hogy az eladott portóka elsőrendű életszükségleti cikk-e.

Ilyen eset volt néhány hónappal ezelőtt Aradon, amikor két aradi kereskedőt azért jelentettek fel, mert a szalámi dekáját 16 fillérért árusították. A rendőrbíróság szakértői vélemény alapján telmentő ítéletet hozott. A szakértői vélemény ugyanis arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szalámi nem tekinthető elsőrendű élelmicikknek s még ha a kereskedő aránytalanul magas áron adta volna is el, nem büntethető meg. A rendőrbíróság ítéletét a városi tanács is helybenhagyta, a feljelentő azonban megfélebbezte az ügyet a belügyminiszteriumhoz, amely ma érkezett döntésével megváltoztatta az alsófoku határozatokat és a két kereskedőt 120—120 korona pénzbüntetésre ítélte azzal az indokolással, hogy a szalámi, mint emberi táplálkozásra alkalmas anyag elsőrendű szükségleti cikknek tekintendő és aránytalanul magas áron nem szabad eladni.

A belügyminiszter egy másik aradi kihágási ügyben is ítélkezett. Egy szabadság-téri kereskedő 50 és 56 fillérért árusított egyhatod frank kávét, holott ugyanezt az árut egy Weitzer János-utcai fűszerkereskedő 30, illetve 32 fillérért hozta forgalomba. Az aradi rendőrbíróság árdrágítás miatt száz koronára büntette a Szabadság-tér kereskedőt, aki megfélebbezte az ítéletet, azonban azt a belügyminiszter most helybenhagyta.

Tartalékos tiszték kérdéses életbiztosítása.

(A legfőbb bíróság védelme.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ezer és ezer magyar embert érdekelhet az az életbevágó ítélet, amelyet a német közönség feszült várakozása mellett hozott meg a birodalmi főtörvényszék Berlinben. A magyar intelligens társadalmi osztályok nagy tömege a haretéron van és köteleességteljesítés közben bizonyára egy pillanatra sem távozik a háta mögül a sötét lovag, az a gond, hogy mi történjék az otthonvalóival, ha ő elesik, vagyha fogságba kerül. A német tiszt is ilyen gondolatokkal állja azért acél keményen meg a helyét és épen ezért mondhatjuk, hogy magasabb szempontokból — ha ugyan az igazságnál van még magasabb szempont is — kell a legnagyobb megelégedéssel fogadni a német birodalmi főtörvényszék bölcsességének megnyilvánulását, melyet a következő ítéletben hozott nyilvánosságra.

Az volt a kérdés, hogy a hadköteles korban álló tartalékos tiszt, aki ilyen minőségében vett részt a háboruban, ezt a köteleességét mint a véderőtörvényből folyó köteleességét teljesíti-e, vagy pedig nem? A saját akarata nélkül ugyanis senkisémm válhat tartalékos tisztté és hogy mint tiszt vegyen részt a háboruban, arra őt a véderőtörvény nem kötelezi. Ez az elvi kérdés a következő eseten alapult:

Egy königsbergi kereskedő 1912-ben a felesége javára biztosítást kötött egy berlini társaságnál huszezer és harmincezer márkára. A háború kitörésekor bevonult a hadsereghez, mint tartalékos tiszt a harcmezőre került, megsebesült, orosz fogságba jutott és ott 1914.

novemberében sebesülés következtében meghalt. A biztosító társaság csak 1800 márkát fizetett ki az özvegynek, mert a férj ennyi fizetést teljesített a halálozás napjáig a kötvényre és megtagadta a teljes biztosítás folyósítását, mert az elhunyt nem volt háboru esetére biztosítva. A társaság úgy okoskodott, hogy a kötvény nyolcadik szakasza első kikezdésének értelmében a biztosított csak ama háborus veszély ellen van biztosítva, amely a véderőtörvényből származó köteleességteljesítés közben érheti, míg ugyanezen szakasz második bekezdése azt mondja ki, hogy csak a már beizetett díjösszeg adandó vissza, ha olyan háborus események idézik elő a biztosított halálát, amelyek az ő katonai kötelezettségét nem érintik. A biztosító társaság azt vitatta, hogy a tartalékos tiszt esete ez utóbbi meghatározás alá tartozik. Az özvegy ezek után is követelte a teljes biztosítási összeget és perre vitte a dolgot. A törvényszék és a königsbergi főtörvényszék a társaságot az egész biztosítási összeg kifizetésére kötelezték. Ez utóbbi az ítélet indokolásában a következőket mondja:

— Az a kérdés, hogy panaszos férje tartalékos tiszti minőségében már az egyszerű biztosítás megkötése által a háborus veszély ellen biztosítva volt-e, igennel döntendő el. A biztosítási kötvény nyolcadik szakasza értelmében az a mérvadó, vajjon a biztosított törvényes hadkötelezettségének teljesítése következtében vesz-e részt a háboruban. A szóbanforgó esetben a biztosított kereskedő köteles volt a mozgósítási parancs értelmében a hadsereghez bevonulni. Az eset tehát úgy áll, hogy noha az a katonai rang, amelyet a biztosított a háboruban betöltött, csakugyan az ő szabad elhatározása következtében jutott neki,

Rómában szó sem volt a békéről.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Zürich. A semleges államok kormányai és diplomatái állandó összeköttetésben voltak Rómával és remélték, hogy a béke létrehozását közelebb viszik a tárgyalások. Egészen megdöbbentek, mikor meggyőződtek róla, hogy a nagy tanácskozásokon szóba sem került a béke kérdése, dacára annak, hogy Olaszország mellett volt hogy a béke kérdését is megvitassák. Semleges körök úgy tudják, hogy Lloyd George, Briand és Boselli miniszterelnökök külön tanácskozáson intézték el ezt a kérdést. A tárgyaláson úgy határoztak, hogy a politikusok és a katonák külön-külön vitatják meg az egyes kérdéseket. Nem érintették az értekezleten Románia helyzetét, és a román kéréseket sem, pedig Románia jelenleg a legnagyobb áldozatokat hozza az entente államai közül. A tárgyalások menetét jellemzi az a gyorsaság, amelyet különösen Lloyd George és Briand akartak; lehetetlenné akarták ezzel tenni, hogy hosszas tárgyalásokon az egész hadi helyzetet és az entente-államok belső politikai viszonyait is megvitassák. Egyes felszólalók nagy beszédekbe kezdtek, de megakasztották őket. Lloyd George az egyik szónok beszédét így szakította félbe:

— Az államok most a harctereken beszélnek, itt csak határozni kell.

És mikor a tanácskozáson meghozták azt a határozatot, hogy a háborút minden erő megfeszítésével tovább folytatják, a különben hidegvérű és higgadt Lloyd George szintén társult azokkal, akik megtapsolták a határozatot.

Briand a Temps római levelezőjének kijelentette, hogy az összes lennállott nézeteltéréseket az értekezleten megszüntették. Az olasz miniszter-társainál mindenütt a legmelegebb szimpátiával találkozott és mindenütt észrevehette azt az élénk kívánságot, hogy a közös győzelemig elszánjan folytatni kell a háborút.

Genf. A Journal de Geneve párisi tudósítója szerint a római tanácskozások kudarcra végződtek, mert az olasz hadvezetőséget és a kormányt nem tudták rávenni arra, hogy csapatokat küldjön a francia harctérre. Sarraill tábornok figyelmeztette az olasz kormányt, hogy erős, jelentékeny haderőket küldjenek a Balkánra, de hiába próbálták Cadornát meggyőzni arról, hogy az olasz lovasság, amely a háború eddigi folyamán használhatatlannak bizonyult, legjobban úgy működhetne, ha átgyalogosítanak és akár a francia, akár a balkáni fronton használnák fel. Se Cadorna, se a kormány nem akart ebbe beleegyezni.

— **Értesítés.** A lap előállítási anyagokban és munkabérekben beállott nagy áremelkedésre való tekintettel lapunkat a meg nem újított előfizetés lejáratától 8 napon túl nem küldjük. Felkérjük tehát azon t. előfizetőinket, akik az előfizetési díj beküldésével hátralékban vannak, szíveskedjenek az esedékes összeget haladéktalanul beküldeni, mert ellenkező esetben — sajálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk küldését beszüntetni.

HIREK.

Kik kapnak koronázási emléket.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A koronázás után is élénken foglalkoztatja még a közvéleményt az a kérdés, mi fog történni a koronázásnál szereplő olyan tárgyakkal, amelyek további őrzésére nincsen szükség. Halász Gyula, a koronaőrség parancsnoka érdekes nyilatkozatot tett erről a kérdésről.

Elmondotta, hogy a koronának egy igen apró ezemeséje letört és midőn Bachruch ékszerész az aranyat visszaforrasztotta a koronára, a forrasztás közben egy gembostü fejnyi aranyzsemecke eltávolodott, ezt az ékszerész üvegbe foglalta és eltette emlékül. Halász Gyula kapta meg emlék gyanánt azt a páraát, amelyre Szent István koronáját helyezték, mielőtt a király fejére tették volna a koronát. A koronázásnál szereplő személyiségek valamenynyien kaptak egy darabot azokból a plüssök-ből és szőnyegek-ből, amelyeket az ünnepeken kiterítettek és azután apró darabokra vágtak. Azt a karosszékét, amelyen a koronázás előtt a király ült, Csernoch János hercegprimás kapja, a királyné karosszékét Várady Arpád kalocsai érsek. Azt a párnát, amelyen a királyné térdelt, amikor vállauoz érintették a koronát, Ambrozy Gyula gróf koronaőr kapja. A két trónszék és a párnák, amelyeken a koronázási jelvények voltak, a koronázó templom erektjei között fognak maradni.

A plüssdarabok felhasználása körül különböző tervek merültek fel. Augustia főhercegnő azt javasolta, hogy gyermekruhákat készítsenek belőle, de a javaslat ellen támaszták azt az érvel, hogy a szövetek igen gyengék és nem tartanak elég jó meggét. Augustia főhercegnő erre azt mondta, hogy ki kell bélelteni a szöveteket és, ha sok arva gyermek egyforma plüss ruhában járna, igen szép emléke lenne a közönségnek a koronázásról. Bánffy Miklós gróf azt javasolta, hogy az Operaháznak adják a plüssdarabokat, hogy a díszítések-nél használják fel. Különböző kegyurak és a koronázáson résztvevő ersekek azt indítványozták, hogy templomoknak és kápolnáknak kellene szerezni az emlékeket, hogy ünnepélyes alkalmakkor díszítésekül használják fel azokat és így örök emlékezetben maradjon a koronázás. Az a terv is felmerült, hogy táskákat készítsenek belőlük és ezeket jótékony célra kiárusítják.

LEGUJABB.

Bjél 3 oraker érkezett telefonjelentés.

Mareoni feltalálta a dróttalan telefont. — Galac lángokban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A császár Kneussl Károly altábornagynak, a pour le mérite rendjelhez a eszerágot adományozta. A legfelsőbb kézirat így szól: Most, mikor a 11. gyaloghadosztály a diós romániai harcteret elhagyja haderővel, hogy új működési terepen fejtsse ki munkáját, szükségesnek tartom, hogy kitüntessem, mivel szervezése óta a vezetése alatt álló derék hadosztály a különböző harctereken hervadhatatlan babérokat szerzett.

Genf. Briand Rómából való elutazása előtt a Temps római levelezője előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Utazásunk igen hasznos volt és mint hiszem, kellő pillanatban történt. Az utolsó he-

tekben és a szövetségesek legutóbbi tárgyalásai után több részletkérdésben nehézségek merültek fel. Minden oldalról felbőket igyekeztek tornyosítani a négyes entente és a szövetségesek kölcsönös viszonya felé, az általában ismert nyilvános eseményekről nem is szólván. El kellett tehát osztani a felbőket, meg kellett szüntetni ama kis nehézségeket és közös megoldást kellett találni teljes egyértelműséggel az összes aktuális és jövőbeli események számára. Mi ezt a feladatot a legjobb lelki feltételek mellett kezdtük meg és kiküszöböltük mindazon kisebb nehézségeket, amelyek munkánkat gátolhatták. Olasz kollégáinknál a legmelegebb rokonérzést és azt a legélénkebb óhajot leltem, hogy elhatározottsággal jussunk a közös győzelemhez.

Luganó. Marconi dróttalan telefont talált fel, amely a hadihajókra szerelhető fel, úgy, hogy azok egymással rövid távolságokon beszélgethetnek. Körülbelül husz-harminc tengeri mértföld az a távolság, amennyire ez a szerkezet használható. A telefon egy harminc méter magas árbocra van szerelve.

Luganó. Milanói lapok jelentik az olasz főhadiszállásról, hogy Galac az ellenséges nehéz ágyúk tüzeiben áll. A város több helyen ég, a táviró összeköttetés teljesen megszakadt. Az olasz lapok mégis remélik, hogy Galac erődjei az orosz offenzíva megindulásakor a szárnyak támogatására még használható lesz.

— **Bivatalba lépett az osztrák közéletvezető miniszter.** Deesool jelentik: Hotel Anan, az új közéletvezető miniszter, ma vette át hivatalát. Keiler osztráclionök üdvözölte a minisztert, aki megköszönte az üdvözlést és kijelentette, hogy bizalommal fog munkájához, mert ismeri tisztviselői karát, amelyről csak azt mondhatná: „le a kulappal az ilyen hivatalnokok előtt”.

— **Budapestre került olasz műrezegek.** Budapestről jelentik: 1913. júniusában az olasz sajtóban nagy port vert fel az a hír, hogy a veronai Santa Maria della Ghiara nevű egykori templomban, amely a Barsaloma iparos család magtára volt akkoriban, negyven darab értékes festményt találtak, Barbioril, Legnagnó tizenötödik századbéli festő műveit. A festmények Szűz Mária élettörténetét ábrázolták. Bár Olaszországban a kormány kivétel tilalmat rendelt el a műtárgyakra nézve, a festményeket mégis kicsempeszték az országból. Tizennégy év telt el azóta és a festményekről nem volt semmi hír. Most derült ki, hogy a festmények jelenleg Schmiedt Miksa budapesti gyáros a híres műgyűjtő birokában vannak. Schmiedt Budán bukkant rá a képekre. Egy ismerőse hívta fel rájuk nagy titokban a figyelmét, átvitte a gyárost Budára, ahol piszkosan, elhanyagolva találták a negyven képet. A gyáros a képeket megvette, Bécsbe vitte, ahol most restaurálják és tisztogatják őket. Mikor a restaurálással elkészülnek, Budapestre kiállítja az egész sorozatot, de nem adja el, hanem kiscelli kastélyában fogja elhelyezni.

— **Vidéki napilapok szindikátusa.** Az egész ország napilapjai, a budapesti napilapok szindikátusának mintájára, erkölcsi és anyagi érdekeik védelmére szindikátust alakítottak, amely most tartotta alakuló gyűlését a Magyar Ujságkiadók Otthonában. A szindikátus első feladatául a papirosbeszerzés akadályainak leküzdését és a vidéki lapok hirdetői ügyének országos rendezését tűzte ki.

LEGUJABB.

Reggel 3 óraker érkezett telefonjelentés.

(Atnyújtották Görögországnak az ultimátumot. — A foksani győzelem.)

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A január negyedikétől nyolcadikáig tartó legutóbbi harcokról a IX. hadsereg főparancsnoksága a következőket jelenti: A Putnamelotti csatában kivívtuk a győzelmet. Az ellenség egy, már a természet által erős, jól kiépített állásban volt, amelynek fő részét a fundeni és foksani hídfők alkották és ezt az állást kellett megtámadni. Az előkészületek befejezése után január 4-én elfoglaltuk az előállításokat és német hadosztályok betörték a fundeni hídfőbe. Január 6-án nagyszabású erős tömegekkel véghezvitt orosz ellentámadás kezdődött huszonöt kilométernyi szélességben. Az oroszok terve az volt, hogy áttörjék a kilencedik hadsereg közepét. Ez megghiúsult, csapataink szívós ellenállásán és a nyugat-poroszországi bevált zászlóaljakkal lökő erején, mely az ellenséget megállította és az ellenség átmeneti sikere által kitört rést kiegyenlítette. A Huller és Neis vezérőrnagyok és Goiginger altábornagy vezérlete alatt küzdő német és osztrák-magyar csapatok betörték a foksani állásba,

azt mélyen behasították és végig gázoltak a második vonalon, mialatt egyidejűleg német hegyi csapatok az ellenséget kivetették az edobesti hegység erdős hegyeiből. Ezzel a esata eldőlt. A Milkavul állás centruma és bal-szárnya nem volt már tartható. Január 8-án Focsani, valamint a Putna egész jobb partja győzelmi díjjal kezünkre jutott. Súlyos véres veszteségei mellett az ellenség még kilencvenkilenc tisztet, több mint 5400 katonát veszített foglyokban, ezenkívül 3 ágyút és tíz géppuskát zsákmányoltunk.

Pireus. A Reuter-ügynökség jelenti: Az entente hatalmak, Franciaország, Olaszország, Anglia és Oroszország követői ma a görög kormányt ultimátumot nyújtották át, amelyben a december 31-iki jegyzékben levő követeléseknek negyvennyolc órán belüli elfogadását követelik.

Madrid. Az egész kormány benyújtotta lemondását.

— Hóban és fagyban. Aki a mai hivatalos jelentést elolvassa, annak lelkében okvetlenül feizendül egy imádságos sóhaj, melynek szálai szeretetből és szánalomból fonódtak. „Hóban és fagyban” — írja Hóter altábornagy — mennek előre dicső katonánk. „A magyar csapatok minden sikert kiaknáznak” — „tergeteges időjárásban”, „igen kedvező terepviszonyok között” — mennek előre a rettenetes hóban, az ideiglenes fagyban együtt a tergetéssel, akadályt nem ismerve. A hivatalos jelentésnek minden egyes kifejezése a szívünkbe vág. A szenvedésnek és borzalomnak képei tárulnak szemünk elé: — Mit kell szenvedniük bator hőseinknek, anyaszülte emberek kibírják-e a rettenetes időjárás zordonságát. Feizeng a lelkünkben Gyóni Géza híres dala: — Csak egy éjszakára küldjétek el őket! — a kik még kimerik nyitni ajkukat apró kényelmetlenségek miatt, csak egy éjszakára kell elküldeni a dözsölőket, a duridózókat, a pezsögőmámor lovagjait, az élelmiszerhiányokat, hogy emlegessék meg a születésük percét a imádkozó kezzel forduljanak a láthatatlanhoz: — Csak még egyszer! — és soha többé nem fogok rosszat tenni, embertársam kenyerére áhítozni, özvegyeket kirabolni, árvákat kiéheztetni...

Pokoli éjszakák harsonája zug a Kárpátok őrzői felett! Lehetünk-e valaha méltók a fronton küzdő magyar hősközhöz?

— Apad a Duna. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Duna áradása ma elérte maximumát. A mérnöki hivatal jelentése szerint a felső szakaszon jelentékeny apadás állott be, amely ma éjjel vagy holnap már Budapesten is éreztetni fogja hatását.

— Merénylet Mijakov ellen. Stockholmból jelenti: Mijakov dumaképvisele, a kadettpárt vezére ellen merénylet követte el a Fekete Százak emberei, de a merénylet nem sikerült. A rendőrség többeket letartóztatott, de a neveket nem hozta nyilvánosságra.

— Hősök emléke. Az aradi izr. hitközség szentséges kegyelettel eiteve elesett hőseink emléke iránt, már korábban határozatba hozta, hogy nevüket a templomban márványtáblán megörökíti. Addig is azonban díszes gyászünnepet készült tartani. Felhívja azért az elesett hősök hozzátartozóit, szíveskedjenek az elesettek nevét, katonai rangját, sebesülésük, illetve elhalálzásuk helyét és idejét, a szülők nevét és lakcímét mielőbb a főszerkesztő hivatalába címzett levélben (Kossuth-utca 68.) beküldeni. — Az elnökség.

— Tombola tárgyak, jux dolgok csakis Fischer Simon Magyarországon, a Szabadság-terén kaphatók. 6461

— Magyar miniszterek Bécsben. Bécsből jelenti: Tisza István gróf miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál, valamint Mária Jozefa főhercegnőszónál, a kinek a kormány szerencsekívánatait tolmácsolta az ujesztendő alkalmából. — Bécsből jelenti: Teleszky János pénzügyminiszter ma ideérkezett.

— Négy aradi gyógyszerész az alkalmazottjalkért. Egészséges és humánus gondolatot valósított meg a mai napon négy aradi gyógyszerész: a Hehs, Földes, Rozsnyai és Vojtek gyógyszerészek tulajdonosai. A háború ugyanis szerfölött megrikította a gyógyszerészek okleveles alkalmazottait, kiket a hadvezetőség a katonai gyógyszerésztárakban alkalmazott. Úgy, hogy az itthonmaradottak alig győzik a rájuk várakozó munkát. Emellett természetesen a gyógyszerésztárak állandó éjjeli inspekción is kell, hogy tartsanak, ami annyira kimerítette az amugy is teljes mértékben igénybe vett gyógyszerészeket és gyógyszerész alkalmazottakat, hogy idegeik megromlásától kellett tartaniuk. Ennek emlékeztetünkben van még, hogy a háború előtt, milyen nehezen, szorajkkal, bojkottal és fenyegetéssel tudták csak kivívni a gyógyszerésztári alkalmazottak, hogy ne tekintsek őket egész rabszolgáknak, kínai kulknak, de adjanak nekik is embernek való pihenőt, szórakozó időt, tanulásra s továbbképzésre alkalmas terepet. Mert azelőtt reggel 5-től este 9-ig szakadatlan pihenés nélkül munkában tartották el a napjuk s éjszakájuk sem volt zavartalan, mert egy aspirinert vagy három csöpp opiumert minden éjszakai szülő felzavartatta őket. A háború a kivított helyzetü előnyeket csaknem egészen megsemmisítette: szükség törvenyt bont, mondottak főnökeik s ők maguk is belátták, hogy most a közert sok minden kényelmes szemponttal kell áldozniuk. Annál szebb, hogy a tenementum 4 gyógyszerésztárl tulajdonos a mai időkben is gondolt az alkalmazottak helyzetének javítására s módot talált, hogy őket, ahol lehet, megkímélje. Hehs, Földes, Rozsnyai és Vojtek gyógyszerészek elhatározták, hogy az éjjeli órákban tevéltva csak kettő-kettő tart inspekción, a következő nap ismét kettő; így elérik azt, hogy alkalmazottaik egy-egy nyugodalmat éjszakának jutnak. Az inspekción helyét a gyógyszerésztárak ajtajára kitűzött táblácska fogja jelezni.

— Fischer Magyarországra felhívja az urivendéközönség figyelmét az Andrássy-uton, a Lócs-palotában levő hóküzetére, hol a legfinomabb bőr-ridikülök (nemetszági), finom, különleges díszesek, berendezett uti nesseserek, finom kék, lila, díszajtuk és esztók nagy választékban kaphatók. Ugyazintén

játékszerekben óriási választék. Olcsó árak! Figyelem a cégre! Fischer fiókja, a Lócs-palotában, Pók Ernő és Lázár Gyula üzlete mellett. 6461

MOZGOKEP SZINHÁZ.

Homunculus II.

(A világhírű sorozat második szenzációs része az Urániában.)

A tegnap bemutatott Homunculus II., amely a sorozat második filmje, azt mutatja be egyszerű, miként ismeri meg a Homunculus, aki eltekintve attól, hogy a szerelmet nem érti és érzi, a legtokéletesebb, legjobb ember a halálanságot. Egy évek óta börtön uralkodó herceget gyógyít meg, nem földöntúli erővel, hanem tisztán az akaratával és az a herceg és a népe a helyett, hogy halásak lennének neki, amiért segített rajtuk, meg akarják ölni, amikor megtudják, hogy ő a Homunculus. Ekkor látja a Homunculus, hogy milyen az ember. De van ennek a filmnek más tendenciája is. A sorozat a részében kezd először érezni a Homunculus az emberi szeretetet. Van egy kutyája Homunculusnak és ezt a tömeg megöli. Homunculus bosszúból elhatározza, hogy aki először élbe kerül megsemmisíti. És egy kis szökefőrtü gyermek kerül útjában. Homunculus vonasai megszelidülnek, felemeli a gyermeket és a kis gyermek megismogatja őt. Ekkor érzi először, hogy mi lehet a szeretet. Szavakban nem lehet elmondani azt, hogy Homunculus nehéz és hatalmas szerepét miképpen játssza meg Olaf Fonns, ez a hírneves dala színész. Így még ember nem játszott filmen. Minden mozdulata, minden arcmimikája a legtisztább művészet és a legigazabb érzést fejezi ki. Tokéletes hatalmas, férfi ember, aki valóban éreztetni tudja a tudomány alkotott embert. És a rendezőnek is mindig gondja volt rá, hogy a többiek fölé állítsa be őt. A film grandiozus, erőteljes és csak a világirodalom legnagyobb alkotásához hasonlítható.

* Koronázási film II. — az Apollóban. Csak most látjuk a technika jelentőségét, amikor a koronázás legapróbb részleteinek is szemtanúi lehetünk, anélkül, hogy ott lettünk volna. Közvetlenül szemünk előtt vágat fel az új király a koronázási dombra s az ember önkéntelenül éljenez a filmen látható díszes közönséggel együtt. Az aradi publikum valósággal bucsujárat rendez az Apollóba, hogy minél előbb megnézhesse a csodaszép fölvételeket. A koronázási fölvételek második része egész héten műsoron marad. Szerdán új műsört vetít az Apolló. Bemutatásra kerül az „Ítélet napja” című hatalmas meretű társadalmi dráma, amely a szezon egyik legszebb filmje.

* Szerencsés áldozat címen egy rendkívül megnató társadalmi drámát mutat be közönségének csütörtökön az Erzsébet-mozgósínház. Güntner gróf, ki teljesen elszegényedett, egy gazdag, de bukott leányt kénytelen feleségül venni. Tudva felesége ballépését, szerelemről szó sem lehet. Nászutrá indulnak, hosszabb idő után Güntner felismeri Blankát s kezdi szeretni, de Blanka továbbra is hideg marad, mert bántotta őt Güntner eddigi hidegsége. A nászutról visszatérve, Güntner megmagyarázza Blankának hidegségét, mivel abban a niszemben volt, hogy még mindig csábítóját szereti. Güntner, hogy szerelemét bizonyítsa, a csábító gazdag bankárt egy alkalomkor párbajra hívja s a bankar itt megnal. Blanka az esetet újságokban olvassa s halálát odavád, hűséges szerelemével tejezi ki s továbbra boldog családi életet élnek. 261

* Minden csütörtökön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet-mozgósínházban. 261

* A nábob felesége az Apollóban. Ez a fenomenális kép, amely az előzetes városi hírek után, lázba hozta az egész várost, egyszer lemaradt a műsorról a rossz szállítási viszonyok miatt. A publikum kérésére péntektől kezdve mutatja be az Apolló.

* Szent földön Francesca Bertini filmsorozat IV. legközelebb az Urániába. 5

* „Garr detektiv”-sorozat szenzációs legközelebb az Erzsébet-mozgósínházban. 3461.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A Magyar Földbérők Szövetkezete az alábbi közlemény közzétételét kéri: Az egyik délben megjelenő lap támadásával szemben a nyilvánosság tájékoztatása céljából megállapítjuk a következőket: A Magyar Földbérők Országos Szövetsége 1914. január 25-én alakult gazdasági egyesület. A Magyar Földbérők Szövetkezete pedig a Szövetség néhány vezető tagja által 1914. április 27-én alapított meg azzal az intencióval, hogy a Szövetség tagjainak gazdasági produktumait üzleti forgalmában értékesítse. A Szövetkezeti szállításait 1915. januárban kezdte és folytatta 1916. június végéig, amikor is mint szerződéses szállító megszűnt működni és csak mint a közös hadügyminisztérium egyik meghatalmazottja a Vágóközpontban a részére szánt szerepet tölti be. A Szövetkezet egyéb üzletágakkal is foglalkozik, így például kiterjedt mezőgazdasági gépzulata van. Ezenfelül mint marhabizományos cég, a budapesti állatvásárokon is működik. A Szövetségnek ez idő szerint 470 tagja van. Ezek közül 104-en vettek részt a Szövetkezet hadseregszállításában, 85 haszonbérő, vagy birtokos, tehát mezőgazda és tizenkilenc marhakereskedő. Nyilvánvaló tehát, hogy a Szövetségnek a tagjai a szállítások anyagi előnyeit élvezték, ami a Szövetkezetnek célja is volt. A Szövetség január negyedik közgyűlésén megjelent 156 szövetségi tag közül huszoahatan alkották a kisebbséget, köztük két nem-gazda. A vezetőség mellett foglalt állást százharminc szövetségi tag, akik között száz haszonbérő és földbirtokos, tehát mezőgazda volt, harminc pedig a Szövetségnek alapszabályszerű intenciók mellett felvett egyéb tagja. Ezek közül hatvanan vettek részt eddig a szállításokban. A nyilvánosság számára ezeket a tényeket akartuk leszögezni.

Ugyancsak má Dániel Gábor báró országgyűlési képviselő, a Magyar Földbérők Országos Szövetségének elnöke a következő nyilatkozat közzétételét kéri: A Magyar Földbérők Országos Szövetségénél viselt társelnöki tiszteletből folyólag egyes lapok burkoltan gyanúsítva inkompatibilitást tulajdonítanak személyemnek. Minthogy nem áll módomban azokat cáfolgatni, felszólítom azokat, akik képviselői állásommal összeférhetetlen helyzetet tudnak, vagy vélnék tudni, jelentsek be haladéktalanul a képviselőház elnökének.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 10-én szurdán:

B) Bócsot.

B) Bócsot.

Itt először:

Szép asszonyok.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férj és hős szeretett édes apánk, a törekvő, szorgalmas jó iparos

Müller János

temetésén részt vettek, ravatalára koszorút helyeztek, vigasztalásaikkal nehéz óráinkban felkerestek s szívélyes részvétnyilvánításukkal mérhetetlen fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton szívőből eredő hálás köszönetünket.

özv. Müller Jánosné
szül. Gunterdorff Réza
és gyermekei.

274

Uránia

Szurdán és osztrótkön

Homunkultus

II.

Számozott jegyek délután 3 órától a mozi irodában válthatók.

Koránázási film II. része.

Vegyes beosztású fehér paraffin

gyertyát

7 korona 50 filléért különként belső hadszíntertletre is szállítok. Rendelésnél 10% előleget kérek. Hátralékot utánvételezem. Nagyban vételnél külön ajánlat.

Gonda Nándor, Déva

áruforgalmi vállalat.

177

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi január hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 „ — „
Negyed évre	7 „ — „
Egy óra	2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 „ — „
Negyed évre	8 „ — „
Egy óra	2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyancsak régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlet

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 944.

Kifutó fu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

28815—1916. kh.

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltam, hogy a nagymélt. m. kir. minisztériumnak az italokhoz kiszolgáltató cukor mennyiségének és a kiszolgáltatás módjának szabályozása tárgyában kelt 3165—1916. M. E. sz. rendeletét, melyet már 24516—1916. szám alatt I. év október hó 11-én kelt hirdetménnyel közölni tettem, az érdekeltek nem tartják be.

Figyelmeztetem tehát az érdekelteket (fogadók, vendéglők, kávéházak, kávéházak, cukrászdák, szeszes italok kimérésére szolgáló helyiségek, egyéni jellegű és más étkezőhelyek) hogy cukrot italok mellé csak a fent hivatkozott s már közhírré tett rendelet 2. és 3. §-ában meghatározott módon és mennyiségben szabad kiszolgáltatni és pedig:

a) Egész adag italhoz kocka-kristály, vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 8 darab nagy kockát, vagy 4 darab kiskockát. b) Egy csésze vagy egy pohár italhoz kocka- vagy kristály vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 3 darab nagy kockát, vagy 3 darab kiskockát. c) Kis csészékben vagy kis pohárban kiszolgáltató italhoz kocka-, kristály- vagy porcukrot 9 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 1 darab nagy kockát vagy 2 darab kis kockát.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármily módon közreműködik, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és határozat koronáig tartható pénzbüntetéssel büntetendő.
Grein, főkapitány.

SIROLIN "Roche"

melibetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki hozamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azek, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használják.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségeiknek használata jelenképpen oszlokkenti.
4. Sztróhulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általában mátrületet a sirolin előnyösen befolyásolja.

Roche's Sirolin
Szabadság-tér, Arad

Szappanpótlók

BLANKA és EMBREKA

kéz és tarkaruha-mosás-
hoz háztartásban

fehér és kényes ruha-mosás-
hoz

a Monarchia és Németország legnagyobb fizetőiben a legjobb eredménnyel használtak. Világhírű versenynélkül német gyártmány.

Mindenütt kaphatók!

A jelenkor legjobb és legolcsóbb gyártmánya! Használhatatlan utánszerek saját érdekében visszautasítandók. Kizárólag fenti nevekkkel ellátottak valódiak.

Szappanpótló-anyagok Behozata a és Kivitele

Telefon 51-94. **BOLGAR ELEMÉR** Telefon 51-94.
BUDAPEST, VI., Csengeri-utca 68.

Délmagyarországi vezérképviselőt:

Schattles ügynökség, Lugos.

176—1917. pm.

Hirdetmény.

Azt tapasztaltam, hogy az 1916. évi december hó 22 én 10986/916. sz. alatt kiadott hirdetményem dacára igen kis mennyiségben érkeznek hivatalomhoz olyan bejelentések, melyek a használata felszerelt, valamint a fel nem szerelt szék, vagy latározású fürdőkályhákban fenthivatkozott hirdetményem értelmében hadicélokra igénybevett tiszta fém felületű, mázolt, vagy zománczott rézből készült viztartó hengereire vonatkoznak.

Ennélfogva kötelességemnek tartom hangsúlyozni, hogy az igénybevétel a gázfűtésű fürdőkályhák hengereire nem terjed ki és hogy a rezrequirálás elrendelése előtt készült fa- és szénfűtésű fürdőkályhák viztartó hengerei ugyszóvan mind vörösrézéből készültek, miért is ez miatt azok beszoigálatása tulajdonosoknak büntetőjogi következmények terhe alatt kötelességét képezi, ezek értelmében nyomtatósan figyelmeztetem a város lakosságát kötelességeinek teljesítésére, mert ha a bejelentések körül továbbra is nemörődömséget tapasztalnék, kénytelen leszek a honvédelmi miniszteri utasítás értelmében a beszoigálatás ellenőrzésére külön közegeket alkalmazni, kik minden egyes lakásba behatolhatnak és a beszoigálatást személyesen ellenőrizhetik.

Ez alkalommal a közönség tájékoztatása céljából ismételtlen közlésem, hogy a hadicélokra igénybevett rez viztartóhengerek tulajdonosai kötelessék, h. hó 15 ig a kapitányi hivatal által házonként szétosztott bejelentő lapokat kitöltve hivatalomhoz beszoigálatni. Amennyiben egyes tulajdonosok kezeihez bejelentő lap nem jutott volna el, az hivatalomtól pótlólag beszereshető.

A bejelentés megtörténte után a tulajdonosok, ha pótlást nem igényelnek, h. évi február 25-ig viztartó hengereiket Andrássy K. és Fia aradi cégnek szabad kézből eladhatják, ha pedig azt nem teszik, kötelessék ugyanúgy február 25-ig azokat a Budapest Lipótvárosi fémárvé elh. bizottság címére (Budapest Lipótvárosi pályaudvar) beszállítani.

Ha a rézkályha-hengerek a fémátvételi bizottságoknak szállítatniak, az érük járó térítés a kályhahengerek tiszta rézszelvény után kilogrammonként 5 koronában fog megállapítottatni. Ezen felül a katonai igazgatás a beküldőnek a szállítási költségeket is megtéríti.

A küldemények feladása alkalmával a feladott tárgyak darabszámát és súlyát a felvevő vasúti hivatal által meg kell állapíttatni. A küldeményeknek a vasútra való feladásával egyidejűleg be kell küldeni az illetékes átvételi bizottsághoz a feladott tárgyak jegyzékét.

Ezen jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg a tárgyak őrzőjét, a közgazdasági járást és helyet, ahol a tárgyat eddig tartották, a feladás helyét, a csomagolás módját és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasúti hivatal által megállapított számát és azok nyers súlyát, valamint a kályha-hengerek tiszta súlyát.

A jegyzék egy másik példányát a központi fémrekvizíciós bizottságnak (Budapest, II. Lánchíd-utca 1—3.) kell megküldeni. Ha va amely birtokos a kályhahengert szabadkézből Andrássy Károly és Fia aradi cégnek adja el, erről a központi fémrekvizíciós bizottságnak Budapest, II. Lánchíd-utca 1—3. ugyancsak jelentést kell tennie.

Ha pedig a fürdőkályha henger birtokosa, természetben való pótlást igényel a pénzbeli térítés helyett a pótlásról a Központi fémrekvizíciós bizottság fog gondoskodni az esetben a rézhengerek felszerelése, és szállítása továbbá a pótlású szolgáltató horganyzott vashengerek átadása és felszerelésére vonatkozólag egy újabb honvédelmi miniszteri rendelet fog intézkedni, melyről annak idején a lakosságot hirtelen ny. utján értesítettem 10. om.

Arad, 1917. január 8.

Varjassy, polgármester.

Hirdetmény.

A kereskedelmi miniszter ur legújabb intézkedése szerint Arad város fogyasztói havonként 200 métermassa petroleumot fognak kapni, Aradmegye lakosságának pedig összesen 885 métermassa jut. A petroleumot Aradon ezután is a nagy és kiskereskedők fogják árusítani. Figyelmeztetem azonban úgy a kereskedőket, mint a lakosságot, hogy ebből az Aradnak szánt 200 métermassából kizárólag aradi lakosok kaphatnak, tehát ebből egy decit sem szabad a város területéről kivinni. Az a kereskedő, akiről bizonyít, hogy tudva nem aradi fogyasztónak adott el petroleumot, büntetésben részesül és az árusításból kizáratik, az a fogyasztót pedig, aki a kereskedőnek ebben segítséget nyújt, szintén büntetés éri. A nagykereskedőnek ugyancsak illos Arad számára kapott petroleumból akár herdókban, akár kisebb mennyiségekben Aradról kizárítani. Ennek szigorú ellenőrzésére a vármegyei szolgálatot teljesítő városi hatósági közegeket egyidejűleg utasítottam.

Nyomatékosan figyelmeztetem a kereskedőket, hogy Arad lakosságának a maximális árakon (literenként 50 fillér, kilogrammonként 60 fillér) kötelesek megjelölni készletük, eladni. Amennyiben a hatóságok tudomására jut, hogy a kereskedők tojás, szárnyas, tengeri stb. elegendően, tehát nem készpénzért áruítják a petroleumot, az eljárás azonnal megindul ellenük és megjelölt büntetésben lesz részük. Kérem a város lakosságát, hogy a tudomására jutó minden ilyen eseményt jelentsen be a rendőri büntető bíróságnál szóbelileg vagy írásban.

Varjassy, polgármester.

A szépségapótlás titka a felhasználás helyes megválasztásában rejlik!

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-
szépitő különlegességei**

mind kiptóbbát jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc enőzőse. Kis tegely 1.50 kor. Nagy tegely 2.50 x.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tegely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail S erén A cpora. Lehetőleg finomságu, Crém, fehér, rozsa és testszíneknél. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lila, du oai, orgona, piros róza, Serail. Üvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

Fagydagánatok

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

elmulasztására, így vizskotegség biztos meg-

Ara ecettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

le 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelés igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

küirtására a legkisebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petét is kürtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Molegen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy hajszálát a legszébb

állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítottatott 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

